



รูปจาก (1)

เภสัชกรหญิง ศาสตราจารย์ฉวี บุณนาคจบการศึกษาในเภสัชศาสตรบัณฑิตหลักสูตรปริญญา 4 ปี รุ่นแรกของประเทศ เพื่อนร่วมรุ่นของท่านล้วนแต่มีชื่อเสียงและสร้างคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่วิชาชีพเภสัชกรรม อาทิเช่น เภสัชกร ศาสตราจารย์ ดร. พ.ท.สามารถ อังศุสิงห์ (2) และศาสตราจารย์. มล. ประนต ชุมแสง (3) อาจารย์ฉวีเป็นผู้ริเริ่มให้เกิดการเรียนการสอนวิชาเภสัชกรรมโรงพยาบาลและคลินิกในประเทศไทย และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเภสัชตำรับของประเทศไทย ท่านทำหน้าที่อาจารย์อย่างยาวนานแม้ในวัยเกษียณ ท่านจึงมีลูกศิษย์มากมาย ด้วยบุคลิกที่คล่องแคล่ว ยิ้มแย้ม อธิบายดี และเป็นกันเองกับทุกคน ทำให้ท่านเป็นที่เคารพรักของศิษย์และเพื่อนร่วมงาน บทความนี้เรียบเรียงจากสัมภาษณ์ท่านขณะที่ยังดำรงชีวิตในวันที่ 8 มิถุนายน 2537 โดยวินนา เจริญสุวรรณ ยุพดี ศิริสินสุข นียดา เกียรติยิ่งอังศุลี อิงอร มันทรานนท์ และวิทยา กุลสมบูรณ์ (4) ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ของชมรมสายสกุล บุณนาค (1)

อาจารย์ฉวี เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2463 เป็นธิดาของนายทหาร คือ พลเอกหลวงสวัสดิสิริยุทธ (ดล บุณนาค) มารดาชื่อ ผูก (สกุลเดิม แสงทับทิม) ท่านมีพี่น้องอีก 5 คน ซึ่งเติบโตในกรมทหารที่จังหวัดลพบุรี ต่อมา ท่านเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัยโดยมีผลการเรียนในระดับดีมาก ท่านเล่าถึงสิ่งที่ทำให้ท่านเลือกเรียนเภสัชศาสตร์ว่า ขณะที่ท่านเป็นนักเรียนมัธยมปลายบิดาของท่านได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนราษฎรประเภท 2 (เทียบเท่ากับวุฒิสมาชิกในปัจจุบัน) จึงต้องเดินทางจากลพบุรีมาประชุมสภาฯ ทุกสัปดาห์ ทุกครั้งที่กลับจากเดินทาง บิดาท่านจะนำหนังสือมาฝาก หนึ่งในนั้นคือหนังสือของเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับต้นไม้สมุนไพรและยา

บุคคลสำคัญ

เภสัชกรหญิง ศาสตราจารย์ ดร.ฉวี บุณนาค
(2463-2546)

“ผู้บุกเบิกการสอนเภสัชกรรมโรงพยาบาลและคลินิก”

เนื้อหาในหนังสือนี้เองที่ทำให้ท่านสนใจที่จะเรียนในคณะเภสัชศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2480 ท่านเข้าศึกษาต่อในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญา 4 ปี รุ่นแรก เมื่อจบการศึกษา ท่านและเพื่อนร่วมรุ่นหลายคนทำงานที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ศ.นพ.อวย เกตุสิงห์ คณบดีในสมัยนั้น ให้ท่านทดลองทำงานในทุกภาควิชาเพื่อดูความชอบ ท่านอาจารย์ฉวีเลือกปฏิบัติงานที่ภาควิชาเภสัชกรรม ต่อมาในปี พ.ศ. 2486 ท่านได้รับทุนไปศึกษาต่อ และเลือกเรียนด้านเภสัชกรรมและเภสัชกรรมโรงพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเมรี่แลนด์ ตามคำแนะนำของ ศ.ชลอ โสพลสจินดา และ ศ.ติดต่อบุณนาค

อาจารย์ฉวีก่อให้เกิดนวัตกรรมหลายอย่างในวงการเภสัชศาสตร์ของไทย ท่านเป็นผู้ผลักดันให้มีวิชาเภสัชกรรมโรงพยาบาลและเภสัชกรรมคลินิกในหลักสูตรเภสัชศาสตร์ชั้นปริญญาตรีและปริญญาโท ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งหลายปี จึงจะสำเร็จ ท่านได้สอนวิชาเหล่านี้ด้วยตนเองติดต่อกันเป็นเวลานาน เมื่อเวลาผ่านไปแนวคิดเหล่านี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเภสัชกรรมคลินิกได้ถูกยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ท่านยังเริ่มแนวคิดต้นแบบของการศึกษาต่อเนื่องโดยให้เภสัชกรโรงพยาบาลกลับมาฟื้นฟูวิชาการที่คณะเภสัชศาสตร์ นอกจากนี้ท่านและอธิบดีกรมการแพทย์ในสมัยนั้นคือ ศ.นพ.เสมอ พริง พวงแก้ว มีความเห็นว่า ยาที่โรงพยาบาลผลิตขึ้นควรมีสสูตรเหมือนกันทั่วประเทศ จนก่อให้เกิด hospital formulary สำหรับใช้ในโรงพยาบาลรัฐทั่วประเทศ ท่านยังมีส่วนร่วมจัดทำบัญชียาหลักแห่งชาติ

ท่านอาจารย์ฉวีเป็นหัวหน้าภาควิชาเภสัชกรรมคณะเภสัชศาสตร์ติดต่อกันหลายสมัย ต่อมา ท่านย้ายมา

ทำงานที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่เพิ่งก่อตั้งเสร็จ และดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเภสัชกรรมติดต่อกันนานถึง 19 ปี ต่อมาท่านเป็นรองคณบดีของคณะเภสัชศาสตร์ และรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยมหิดลจนเกษียณอายุ หลังเกษียณอายุ ท่านทำงานที่ฝ่ายเภสัชกรรมโรงพยาบาลรามารับผิดอีก 5 ปี โดยวางแผนงานและวางแผนระบบการจ่ายยาให้มีประสิทธิภาพ โดยทำเป็นระบบหน่วยจ่ายยาย่อยสำหรับเฉพาะกลุ่มโรคและยังทำ prepacking ด้วย ท่านยังร่วมงานกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จัดทำ Thai Pharmacopoeia ในหัวข้อ general information ในพ.ศ. 2518 ท่านได้รับรางวัลสาขาเฉพาะทางสาขาความเป็นครูจากมหาวิทยาลัยมหิดลและได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อ พ.ศ.2525

ในพ.ศ. 2531 มหาวิทยาลัยรังสิตเชิญท่านให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งกำลังจัดตั้งขึ้น ท่านดำเนินการตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร เตรียมสถานที่ บุคลากร ฯลฯ ตามมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย จนสามารถก่อตั้งคณะและรับนักศึกษาได้สำเร็จ

ท่านอาจารย์ฉวีสมรสโดยไม่ต้องเปลี่ยนนามสกุล เพราะได้สมรสกับญาติที่ใช้นามสกุลบุณนาคเหมือนกันคือ พันตำรวจเอกตรีภักดิ์ บุณนาค มีธิดา ๒ คน ได้แก่ อ้อพร

(ภรรยา ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานคนปัจจุบัน) และโณมพิศ บุณนาค ท่านอาจารย์ฉวีจากโลกนี้ไปในวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2546 รวมอายุ 83 ปี

เอกสารอ้างอิง

1. The Bunnag Lineage Club. The sixth lineage-Prarajpanuan-General Luang Sawaddisorayuth (Dol Bunnag): Professor Emeritus Chavee Bunnag [online]. 2005 [cited 2015 Jul 10]. Available from: <http://www.bunnag.in.th/prarajpannuang094.html>
2. Anon. Professor Dr. Lieutenant Colonel Samart Angsusingha, RPh. Thai Journal of Pharmacy Practice. 2015; 7: 1-3.
3. Anon. Professor ML. Pranot Chumsaeng, RPh. Thai Journal of Pharmacy Practice. 2014; 6: 1-2.
4. Liansuwan W, Sirisinsuk Y, Kiatying-Angsulee N, Mondranont I, Kulsomboon V. The roles of Thai pharmacy leaders, 1932-1992. Bangkok: Faculty of pharmaceutical sciences; 1997.